

Облікова картка дисертації (ОКД)

Шифр спецради: Д 32.051.03

Відкрита

Вид дисертації: 05

Державний обліковий номер: 0523U100036

Дата реєстрації: 08-03-2023

1. Відомості про здобувача

ПІБ (укр.): Разиграев Олег Володимирович

ПІБ (англ.): Razyhrayev Oleh V.

Докторантура: так

Шифр спеціальності, за якою відбувся захист: 07.00.01, 07.00.02

Дата захисту: 03-03-2023

На здобуття наукового ступеня: Доктор історичних наук (д. і. н.)

Спеціальність за освітою: історія

2. Відомості про установу, організацію, у вченій раді якої відбувся захист

Назва організації: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02125102

Адреса: проспект Волі, буд. 13, м. Луцьк, Луцький р-н., Волинська обл., 43025, Україна

Телефон: 380332720127

Телефон: 380332241007

E-mail: post@vnu.edu.ua

WWW: <https://vnu.edu.ua/>

3. Відомості про організацію, де виконувалася (готувалася) дисертація

Назва організації: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02125102

Адреса: проспект Волі, буд. 13, м. Луцьк, Луцький р-н., Волинська обл., 43025, Україна

Телефон: 380332720127

Телефон: 380332241007

E-mail: post@vnu.edu.ua

WWW: <https://vnu.edu.ua/>

Назва організації: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02125102

Адреса: проспект Волі, буд. 13, м. Луцьк, Луцький р-н., Волинська обл., 43025, Україна

Телефон: 380332720127

Телефон: 380332241007

E-mail: post@vnu.edu.ua

WWW: <https://vnu.edu.ua/>

4. Відомості про організацію, де працює здобувач

Назва організації: Волинський національний університет імені Лесі Українки

Підпорядкованість: Міністерство освіти і науки України

Код ЄДРПОУ: 02125102

Адреса: проспект Волі, буд. 13, м. Луцьк, Луцький р-н., Волинська обл., 43025, Україна

Телефон: 380332720127

Телефон: 380332241007

E-mail: post@vnu.edu.ua

WWW: <https://vnu.edu.ua/>

5. Наукові керівники та консультанти

Наукові керівники

Гаврилюк Олександр Никифорович (к.і.н., доц., 07.00.01)

Наукові консультанти

Гаврилюк Світлана Віталіївна (д. і. н., професор, 07.00.01)

6. Офіційні опоненти та рецензенти

Офіційні опоненти

Зайцев Олександр Юрієвич (д. і. н., доц., 07.00.01)

Менджецький Владзімеж Стефан (д. і. н., професор, 07.00.02)

Комар Володимир Леонович (д.і.н., професор, 07.00.02)

Рецензенти

Шульга Світлана Анатоліївна (д. і. н., доц., 07.00.01, 07.00.02)

Крамар Юрій Вікторович (д.і.н., професор, 07.00.02)

Калішук Оксана Миколаївна (д. і. н., професор, 07.00.01)

7. Підсумки дослідження та кількісні показники

Підсумки дослідження: 22 - Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Кількість публікацій: 50

Кількість сторінок: 600

Кількість патентів:

Кількість додатків: 35

Впровадження результатів роботи:

Ілюстрації:

Мова документа: Українська

Таблиці:

Зв'язок з науковими темами: 11Н 13 0200 82

Схеми:

Використані першоджерела: 1769

8. Індекс УДК тематичних рубрик НТІ

Індекс УДК: 321(091)(4/9); 34(091)(4/9), 94(477), 94"19/...", УДК 94(477+438)"1918/1939":343.81

Тематичні рубрики: 10.09.91, 03.19.21, 03.09.55

9. Тема та реферат дисертації

Тема (укр.)

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СИСТЕМИ НА ВОЛИНІ ТА В ГАЛИЧИНІ У 1918–1939 РОКАХ

Тема (англ.)

Establishing and development of the penitentiary system of Volyn and Galicia in 1918–1939.

Реферат (укр.)

Дослідження функціонування пенітенціарної системи у згаданому регіоні актуалізується не лише через невивченість теми вітчизняною та закордонною історіографією, а й можливістю реалізувати поставлену мету через підготовку роботи на порубіжжі таких назрілих для сучасної соціогуманітаристики субдисциплінарних напрямів, як регіональна історія, соціальна історія та історія права. Донині такі маргінальні групи соціуму міжвоєнної Волині та Галичини, як злочинці та в'язні мало привертали увагу дослідників. Аналогічна ситуація простежується з аналізом їхнього повсякденного життя. Вивчення історії функціонування польської пенітенціарної системи на теренах Волині та Галичини є актуальним і з огляду на те, що дає можливість зіставити набутий нею досвід з реаліями діяльності та завданнями кримінально-виконавчих систем різних держав, у тому числі й України. Доцільність звернення до теми визначається також тим, що її розробка сприяє введенню до наукового обігу чималої кількості маловідомих матеріалів, які висвітлюють не тільки історію становлення, організацію та функціонування пенітенціарної системи на Волині та в Галичині, а й тогочасну суспільно-політичну, соціально-економічну та національно-релігійну ситуацію в регіоні. Становлення та утвердження

польської пенітенціарної системи на Волині та в Галичині тривало упродовж 1918–1923 років. Серед регіональних особливостей цього процесу можемо виокремити складну військово-політичну ситуацію, а саме: події польсько-української та польсько-більшовицької воєн, непросте розв'язання «українського питання» на міжнародній арені, національну та релігійну політику урядів Польщі, яка зумовлювала поступове видалення з корпусу службовців пенітенціарної системи представників непольської національності; непрості (ре)евакуаційні процеси та проблеми обміну в'язнями тощо. На теренах Волині та Галичини розміщувалися пенітенціарні установи різних типів та класів, які мали здебільшого карно-слідчий характер. Волинські в'язниці, з огляду на іншу модель організації пенітенціарної системи, значно поступалися у чисельності галицьким тюремним установам. Архітектурною особливістю більшості тюрем Галичини була їх локалізація в спільному комплексі з судовими приміщеннями, що зумовлювалося австрійською правовою традицією. Корпус тюремних службовців Волині та Галичини в абсолютній більшості складали поляки римо-католицького віросповідання. Зазвичай ці особи мали попередній досвід військової або правоохоронної служби. Щоденне життя в'язнів мало регламентований та унормований характер. Ув'язнені часто нарікали на неякісне та недостатнє харчування. Під час перебування в пенітенціарних закладах вони нерідко хворіли, а отже зверталися за медичною допомогою. Інтегральний елемент щоденного життя в'язня становила праця. Ув'язнені могли виконувати різні види робіт як у тюрмі, так і за її межами. Для окремих засуджених відбування покарання було доброю нагодою опанувати грамоту, здобути базову освіту або поглибити релігійні знання. Перебуваючи у пенітенціарних установах, в'язні часто порушували внутрішньотюремний режим. Бунти, голодування та втечі належали до найбільш радикальних проявів цього явища. В тюрмах в'язні творили власні замкнені середовища – «комуні» («общини»). Такі утворення мали чітку ієрархію та регламентовані правила поведінки. Очільники цих груп були уповноважені репрезентувати своїх співкамерників у взаєминах з тюремною владою. Політв'язні теж творили у в'язницях свої внутрішні групи й намагалися не полишати політичної діяльності навіть за тюремними мурами. Особи, котрі походили з Волині та Галичини, могли перебувати у в'язницях й поза межами рідного краю. Найчастіше це відбувалося через вчинення злочину та проведення слідчих дій в іншому воєводстві, необхідність підбору карного закладу згідно із судовою ухвалою, переповнення локальних пенітенціарних установ та ін. Вагома роль у матеріальній та правовій підтримці в'язнів належала громадському й політичному секторам, зокрема філіям організації «Патронат», які надавала моральну та матеріальну підтримку особам, котрі з різних причин перебували у закладах виконання покарань, а також членам їхніх родин. Ліворадикальним в'язням допомагала Міжнародна організація допомоги борцям революції, Комітет допомоги політичним в'язням у Східній Галичині (Краєвий комітет допомоги революційному рухові в Східній Галичині) тощо. У другій половині 20-х років у досліджуваному регіоні простежується діяльність Міжпартійного секретаріату боротьби за амністію політичних в'язнів. Дієву юридичну та матеріальну підтримку в'язням надавали також численні громадські та політичні організації, як-от Ліга захисту прав людини і громадянина, Комітет допомоги українським політв'язням (Український добродійний комітет), а також чимало політиків, адвокатів, громадських активістів, інших осіб. Ключові слова: Волинь, Галичина, Польща, пенітенціарна система, тюрма, в'язень, становлення, розвиток.

Реферат (англ.)

The research of the penitentiary system functioning in the mentioned region is actualized not only by the lack of attention to this topic from the local and world historiography but also by the ability to achieve the set goal by the way of doing a research on the border of such up-to-date for social humanities sub-disciplinary areas as the regional history, social history, and the history of law. Up until recently, such marginal groups of Volyn and Galicia society as criminals and prisoners did not attract a lot of researchers' attention. The same situation can be observed with the analysis of their everyday life. Study of the history of Polish penitentiary system functioning on the territory of Volyn and Galicia is topical also because it enables comparing the experience it acquired with the activity realities and the tasks of the criminal-executive systems of different countries, including Ukraine. The feasibility of this topic is defined as well by the fact that this research contributes to introduction into the scientific circulation a lot of little-known materials about not only the history of establishing, organization, and functioning of the penitentiary system in Volyn and Galicia, but as well about the socio-political, socio-economic and national religious situation in the region at that time. Among the regional features of this process we can single out the complicated military political situation, namely the events of the Polish-Ukrainian and Polish-Bolshevik conflicts, complicated solution of the "Ukrainian question" on the international arena, national and religious politics of the Polish governments, which caused gradual elimination of the non-Polish personnel from the penitentiary system; complicated (re)evacuation processes and the problems concerning the prisoners exchange, etc. On the territory of Volyn and Galicia, there were penitentiary institutions of different types and classes, which were preliminary of the criminal investigative character. Volyn prisons due to another penitentiary system model had a smaller number of prisoners compared to the Galicia institutions. Most of the prisons in Galicia had a specific architectural feature of being localized together with the court facilities in the same building complex according to the Austrian law tradition. The vast majority of Volyn and Galicia prisons' personnel were Polish Roman Catholics. These people usually had military or law enforcement background. Everyday life of the prisoners was regulated and norm-based. The prisoners often complained about

low-quality food and malnourishment. During their imprisonment, very often they suffered from different illnesses, and sought medical care. Integral element of the prisoner's everyday routine was labor. The prisoners could participate in different kinds of labor in the prison and outside. For some, their imprisonment provided an opportunity to acquire literacy, get basic education, or enhance their religiousness. Staying in the penitentiary institutions, the prisoners often violated the prison regime. Riots, hunger strikes, and escapes were the most radical manifestations of it. The prisoners created their own closed groups – “communes” (“communities”). These formations had strict hierarchy and regulated rules of conduct. The leaders of these groups were entitled to represent their cellmates when interacting with the prison authorities. Political prisoners also created their internal groups and tried not to abandon their political activity even behind the prison walls. People, who were from Volyn and Galicia, could also be kept in prisons outside of their region. Mainly it was because the crime was committed and investigated in another voivodeship, the institution was chosen by the court order or because the local institutions were overcrowded. Social and political sectors played an important role providing financial and legal support to the prisoners. For example, the subsidiaries of the Patronat organization provided moral and financial support to those who stayed in the penitentiary institutions for various reasons as well to their relatives. Left-wing radical prisoners were supported by the International Red Aid, Committee of Political Prisoners Support in the Eastern Galicia (Local Committee of Revolution Support in the Eastern Galicia), etc. In the second half of the '20s in the region that was researched we can track the activity of the Interparty Secretariat for the Amnesty of Political Prisoners. The efficient legal and financial support to prisoners was provided by a number of social and political organizations such as Human and Civil Rights Protection League, Ukrainian Political Prisoners Support Committee (Ukrainian Charity Committee), as well as by a lot politicians, lawyers, social activists, and private individuals. Key words: Volyn, Galicia, Poland, penitentiary system, prison, prisoner, establishing, development

---

Голова спеціалізованої вченої ради: Стрільчук Людмила Василівна (д. і. н., професор, 07.00.02)

_____

Підпис

М.П.

Відповідальний за подання документів: Філіпович М.Б. (Тел.: 380509303105)

_____

Підпис

**Керівник відділу реєстрації наукової діяльності
УкрІНТЕІ**

Юрченко Т.А.